
**REKOMENDACJE RADY ADWOKATUR I STOWARZYSZEŃ
PRAWNICZYCH EUROPY NA TEMAT POSTĘPOWAŃ
DYSCYPLINARNYCH PRAWNIKÓW**

REKOMENDACJE RADY ADWOKATUR I STOWARZYSZEŃ PRAWNICZYCH EUROPY NA TEMAT POSTĘPOWAŃ DYSCYPLINARNYCH PRAWNIKÓW

„Zasady etyki zawodowej mają na celu, poprzez ich dobrowolne przyjęcie przez tych, do których mają zastosowanie, zapewnienie właściwego wypełniania przez prawnika funkcji uznanej za niezbędną we wszystkich społeczeństwach cywilizowanych. Nieprzestrzeganie tych zasad przez prawnika może skutkować nałożeniem sankcji dyscyplinarnych.”

– pkt 1.2 Preambuły Kodeksu postępowania dla prawników europejskich CCBE.

Samorządy i stowarzyszenia prawnicze posiadają własne systemy postępowań dyscyplinarnych wywodzące się z ich tradycji. Postępowanie dyscyplinarne bazuje jednakże na wspólnym zbiorze zasad, które uznają rolę prawnika w społeczeństwie i na wartościach, które prawnicy wyznają, w tym na prawie samorządów i stowarzyszeń prawniczych do uczestniczenia w samym postępowaniu dyscyplinarnym, jak i w decyzjach podejmowanych w toku postępowania dotyczącego prawnika. W tym sensie w tym dokumencie zawarto także odniesienie do instrumentów międzynarodowych i europejskich.¹ Samorządy i stowarzyszenia prawnicze w Europie są wierne zasadom, które są kluczowe dla prawidłowego sprawowania wymiaru sprawiedliwości, zapewnienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości i prawa do rzetelnego procesu sądowego zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Sądy, ustawodawcy, rządy i organizacje międzynarodowe powinny – w interesie publicznym – stać na straży tych zasad oraz je chronić.

Podstawowe zasady to m.in.:

- a) chociaż Państwo może stworzyć system, w ramach którego postępowanie dyscyplinarne powinno być prowadzone, postępowanie dyscyplinarne powinno być prowadzone niezależnie od władz państwowych (z wyłączeniem zwykłego systemu sądownictwa);**
- b) najlepiej byłoby, gdyby główna odpowiedzialność za prowadzenie postępowania dyscyplinarnego dotyczącego prawnika w pierwszej instancji spoczywała na samorządzie lub na stowarzyszeniu prawniczym;²**
- c) postępowanie dyscyplinarne powinno być prowadzone zgodnie z zasadami postępowania określonymi w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, w tym z zachowaniem prawa do obrony w drodze reprezentacji;**
- d) postępowanie dyscyplinarne powinno być prowadzone oddzielnie od toczącego się procesu karnego dotyczącego tego samego domniemanego wykroczenia;**
- e) informacje poufne objęte tajemnicą adwokacką/radcowską powinny podlegać ochronie w toku całego postępowania dyscyplinarnego, bez uszczerbku dla prawa prawnika do obrony;**

¹ Zob. Rekomendacja Rady Europy Rec(2000)21 Komitetu Ministrów do państw członkowskich dotycząca wolności wykonywania zawodu prawnika z dnia 25 października 2000 r., Podstawowe Zasady ONZ dot. roli prawników, przyjęte przez Ósmy Kongres ONZ w Hawanie o zapobieganiu przestępczości i traktowaniu przestępców, w dniach od 27 sierpnia do 7 września 1990 r., oraz Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie zawodów prawniczych i interesu ogólnego w funkcjonowaniu systemów prawnych z dnia 23 marca 2006 r. (P6_TA-PROV(2006)0108).

² Wyjątek stanowi sytuacja w Norwegii, gdzie prawnicy niebędący członkami samorządu prawniczego mogą zdecydować, że skarga w pierwszej instancji będzie rozpatrywana przez Komisję Dyscyplinarną powołaną przez rząd. Powyższe dotyczy także zasady z ppkt. a).

Załącznik

Podstawowe Zasady ONZ dotyczące roli prawników

przyjęte przez Ósmy Kongres ONZ w Hawanie o zapobieganiu przestępczości i traktowaniu przestępców, w dniach od 27 sierpnia do 7 września 1990 r.

[...]

Postępowanie dyscyplinarne

26. Prawnicy powinni – poprzez swoje odpowiednie organy lub w drodze inicjatywy ustawodawczej – wdrożyć do stosowania Kodeksy postępowania dla prawników, zgodnie z krajowymi przepisami prawa i zwyczajami oraz w poszanowaniu uznanych norm i standardów międzynarodowych.
27. Zarzuty czynione wobec prawnika lub skargi na niego składane powinny być sprawnie i uczciwie analizowane, na mocy odpowiednich procedur. Prawnik powinien mieć prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy, w tym prawo do pomocy prawnej świadczonej przez wybranego przez siebie prawnika.
28. Postępowanie dyscyplinarne przeciwko prawnikowi musi rozstrzygać bezstronna komisja dyscyplinarna ustanowiona przez prawników, niezależny ustawowy organ lub sąd i musi ono podlegać niezależnej kontroli sądowej.
29. Decyzje w toku każdego postępowania dyscyplinarnego podejmuje się zgodnie z kodeksem postępowania dla prawników i innymi uznanymi standardami i zasadami etyki prawnika oraz w świetle tych zasad.

Rekomendacja Rady Europy Rec(2000)21 Komitetu Ministrów do państw członkowskich dotycząca wolności wykonywania zawodu prawnika

(przyjęta przez Komitet Ministrów w dniu 25 października 2000 r. podczas 727. posiedzenia Wiceministrów).

[...]

Zasada VI – Postępowanie dyscyplinarne

1. Gdy prawnik nie postępuje zgodnie ze standardami zawodowymi określonymi w kodeksie postępowania opracowanym przez samorząd prawniczy lub przez inne stowarzyszenie prawnicze lub nie postępuje zgodnie z przepisami prawa, względem prawnika należy podjąć odpowiednie kroki, w tym wdrożyć postępowanie dyscyplinarne.
2. Samorzady prawnicze oraz inne stowarzyszenia zawodowe prawników powinny ponosić odpowiedzialność za przeprowadzenie lub – gdy to właściwe – mieć prawo do uczestniczenia w postępowaniu dyscyplinarnym dotyczącym prawnika.
3. Postępowanie dyscyplinarne powinno być prowadzone w pełnym poszanowaniu zasad i reguł określonych w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, w tym prawa prawnika, którego postępowanie dotyczy do uczestniczenia w postępowaniu i skorzystania z procedury kontroli sądowej decyzji podjętej w toku postępowania.
4. Przy określaniu sankcji dyscyplinarnych za wykroczenia popełnione przez prawnika należy kierować się zasadą proporcjonalności.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie zawodów prawniczych i interesu ogólnego w funkcjonowaniu systemów prawnych z dnia 23 marca 2006 r. (P6_TA-PROV(2006)0108)

[...]

C. mając na uwadze, że w myśl podstawowych zasad ONZ dotyczących roli prawnika z dnia 7 września 1990 r.:

- prawnicy uprawnieni są do zakładania i przynależności do samorządnych stowarzyszeń zawodowych reprezentujących ich interesy, promujących doskonalenie zawodowe i szkolenia oraz chroniących ich uczciwość zawodową; organy wykonawcze takich stowarzyszeń wybierane są przez ich członków i wykonują powierzone im funkcje bez interwencji z zewnątrz;
- stowarzyszenia zawodowe prawników odgrywają zasadniczą rolę w utrzymaniu wysokich standardów zawodowych i etyki zawodowej, chroniąc swoich członków przed ściganiem i niesłusznymi restrykcjami oraz naruszeniem prawa, świadcząc usługi prawne wszystkim, którzy tego potrzebują oraz współpracując z instytucjami rządowymi i innymi na rzecz sprawiedliwości i ochrony interesu publicznego;
- postępowanie dyscyplinarne przeciwko prawnikowi musi rozstrzygać bezstronna komisja dyscyplinarna ustanowiona przez prawników, niezależny ustawowy organ lub sąd i musi ono podlegać niezależnej kontroli sądowej,

[...]